

Taran og den sorte gryte - spesialutgave [DVD]

Taran og den sorte gryte - spesialutgave [DVD]

Disney gjorde et forsøk på å gjenerobre animasjonstronen med *Taran og den sorte gryte* - dessverre nådde de aldri målet og filmen har fått mye hets i ettertid. Er den virkelig så ille?

The Black Cauldron
Ted Berman, Richard Rich
Silver Screen Partners II, Walt Disney Pictures
1985
Walt Disney Studios Home Entertainment
16:9 Letterbox (2,35:1)
Dolby Digital 5.1
77 min.
2

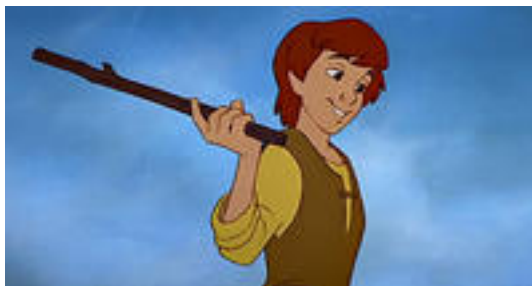
4

Den som kommer aller sist, skal i den sorte gryte!

Taran og den sorte gryte skulle være filmen som skulle snu bølgedalen Disney befant seg i på begynnelsen av 1980-tallet. En ny generasjon filmskapere og animatører, en annerledes historie for Disney, ny teknologi og en film blottet for sangnumre skulle få skuta på rett kjøll. Resultatet ble ikke som forventet - filmen traff aldri sitt publikum og har forblitt en av Disneys minst kjente animerte langfilmer. Suksessen kom isteden fire år senere med *Den lille havfruen* (1989) og en ny æra startet for Disney. *Taran og den sorte gryte* forble glemt. 25 år har gått og det er tid for å vurdere filmen på nytt.

Historien om

Taran og den sorte gryte baserer seg på Lloyd Alexanders bokserie *The Chronicles of Prydain* som tar utgangspunkt i walisisk mytologi. Filmen er meget løselig basert på Alexanders forfatterskap og historien om gutten Taran og hans jakt på den sorte gryte er relativt forenklet i forhold til bokserien. Vi møter den motvillige grisepasseren Taran og hans læremester Dallben i deres fredsommelige tilværelse. Taran blir satt til å passe grisen Hen Wen - en gris som viser seg å ha magiske evner som kan vise hvor den kraftfulle sorte gryte befinner seg. Historien tar fart da den onde Horned King kidnapper grisen i sin jakt etter den sorte gryte og evig ondsinnet makt.

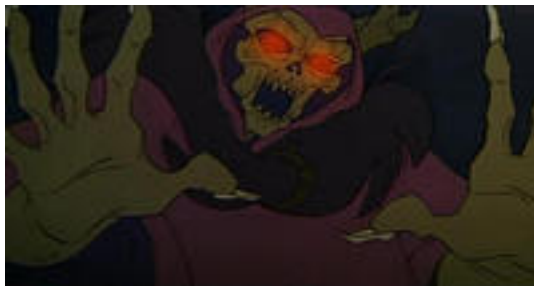

Underveis møter Taran den vakre prinsessen Eilonwy, den skrantne narren Ffleuddur Fflam og den noe ubestemmelige hundeaktige karakteren Gurgi (som deler stemmelikhet med Andy Serkis' Gollum). Sammen utgjør disse en komisk, men likefullt kraftfull kvartett som tar opp jakten på den onde kongen og hans kumpaner i kamp om makten over gryten. Underveis må de overkomme mang en magisk utfordring og underlige skapninger i form av alver, hekser, et magisk sverd og til sist den sorte gryte. Filmen utvikler seg som en mytologisk roadmovie, hvor den usammenhengende kvartetten byr på humor og ikke så rent lite spenning.

Taran og den sorte gryte er på alle måter en utypisk Disney-film. Overgangen fra den foregående produksjonen,

To gode venner (1981), var formidabel. Borte var de avrundede og søtladne karakterene (kun med unntak av Gurgi), borte var også Disneys hang til nostalgia og idylliserende forestillinger - isteden blir vi introdusert for et kantete design og tidvis ganske røff animasjon, samt karakterer, særlig på den onde siden av spekteret, som er blottet for humor og empati. Horned King er utformet som et levende skelett, og ville passet bedre i 80-tallsserien

He-Man and the Masters of the Universe, med en 100 % ensidig ond personlighet. Historien som fortelles er mørk, og man kan bare drømme om hva Tim Burton kunne ha gjort med dette materialet hadde han holdt ut Disney-tilværelsen (ifølge imdb.com fungerte Burton ukreditert som konseptkunstner på prosjektet). Disney uten Burton greier nemlig ikke å ta steget fullt ut - *Taran og den sorte gryte* ender opp som en ufullendt produksjon.

1980-talet markerer overgangen til en ny generasjon filmskapere hos Disney. Med *Taran og den sorte gryte* er så godt som alle sporene etter "the nine old men" borte - eneste unntaket er læremesteren, Eric Larson, som fungerte som animasjonskonsulent på filmen. Andreas Deja ble introdusert som Disney-animatør og karakterdesigner på denne produksjonen - en person som har vist seg særlig viktig for Disney de siste 30 årene - og som bidro til at *Taran og den sorte gryte* tross alt innehar en del god animasjon, selv om det ikke er den typen animasjon som Disney opp til da var kjent for. Det er også imponerende spesialeffekter underveis og en del arkaisk dataanimasjon, som gjør filmen ekstra interessant sett med dagens øyne.

Taran og den sorte gryte har fått et ufortjent dårlig rykte. Javisst, var filmen en flopp ved utgivelsen (det samme kan forøvrig også sies om klassikeren *Fantasia* (1940)), men det var likevel et reelt forsøk på noe nytt fra Disneys side. Dessverre for filmens ettermæle, kom en suksessrekke i kjølvannet av produksjonen, som gjorde at filmen ble glemt. Det finnes likevel kvaliteter ved filmen - så som de imponerende bakgrunnene, som tidvis er så overveldende at karakterene er i veien for helhetsopplevelsen. Det er også et spennende valg å gå for en såpass mørk historie og at Disney greide å motstå at karakterene bryter ut i sang underveis for å lette stemningen.

Det er likevel ikke til å stikke under en stol at *Taran og den sorte gryte* halter på for mange ben til å rettferdiggjøre å kalle dette for en god film. Den er mer interessant som et dokument over Disney på dette tidspunktet. Samtidig er det interessant å se filmen utifra sin samtid - hvor fantasysjangeren ikke på langt nær var så velutviklet som den er idag. Slik sett brakte Disney noe nytt til torgs med *Taran og den sorte gryte*.

Utgivelsen:

Det er flott at filmer som gjenutgis på digitale formater kan fremstå som nye takket være dagens restaureringsteknologi - være seg om de er 75, 50 eller 25 år gamle. Pussig da at *Taran og den sorte gryte* ser betraktelig mer sliten ut etter sine 25 år på lager enn det f.eks. *Pinocchio* med sine 70 år gjør. Mulig at det er noe i valg av teknologi og kvalitet i produksjonen som gjør at råmaterialet for *Taran* sin del gir et mindre godt utgangspunkt. Det er i alle fall ganske store variasjoner i bildekvalitet underveis på denne DVD-utgivelsen og det synes ikke nødvendigvis som det er overføringen til DVD-formatet som er problemet. Ser man bort fra dette, er bildet imponerende i 16:9 Widescreen (2,35:1).

Utgivelsen er forholdsvis enkel til en jubileumsutgave å være. Vi blir tilgodesett med en rekke spill og aktiviteter for de yngste, mens utvalget for de mer historisk interesserte er tynnere. Det er riktignok inkludert en utelatt scene som er forholdsvis lang, men intet av materialet Jeffrey Katzenberg besluttet å kutte fra filmen i et forsøk på å unngå en høyere aldersgrense ved filmens lansering i 1985. Det er heller ikke inkludert dokumentarer fra filmens tilblivelse eller kommentarspor. I stedet får vi en klassisk kortfilm som tar opp hovedfilmens heksetema; *Trick or Treat* (1952) er en underholdende Donald-film som står seg godt til hovedfilmens mørke tematikk.

Samlet sett en grei utgivelse av en film som er mer interessant enn god.

Anmeldt av Tom-Erik Lønnerød, 13.05.11

Takk til Walt Disney Studios Home Entertainment for anmeldereksemplar.

Trailer Taran og den sorte gryte:

Ja

[BlackCauldron_cover](#);